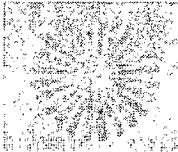

لقد اراد
ظلمه
بشيء لا يسير
اعطف

بسم الله الرحمن الرحيم

١٣٧٩١١

دانشگاه پیام نور

همدان

پایان نامه

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد
در رشته: تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش

دانشکده: ادبیات و علوم انسانی

گروه علمی: علوم تربیتی

عنوان پایان نامه:

جلوه مولفه های فراملی و فروملی در کتابهای فارسی
آموزش و پرورش ایران

استاد راهنما: دکتر بهمن زندی

استاد مشاور: دکتر محمد رضا سرمدی
۱۳۸۹ / ۲ / ۲۴

نگارش: حسین جندقیان بیدگلی

آذر ۱۳۸۸

۱۳۷۶۱۱

کتابخانه مرکزی دانشگاه پیام نور
تاسیس ۱۳۵۷

دانشگاه پیام نور

همدان

پایان نامه

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

در رشته: تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش

دانشکده: ادبیات و علوم انسانی

گروه علمی: علوم تربیتی

عنوان پایان نامه:

جلوه مولفه های فراملی و فروملی در کتابهای فارسی

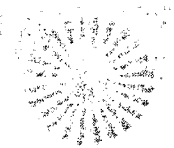
آموزش و پرورش ایران

استاد راهنما: دکتر بهمن زندی

استاد مشاور: دکتر محمدرضا سرمدی

نگارش: حسین جندقیان بیدگلی

آذر ۱۳۸۸

دانشگاه پیام نور

بسمه تعالی

تصویب پایان نامه

پایان نامه تحت عنوان: جلوه مولفه های فراملی و فراملی در کتابهای فارسی آموزش و پرورش ایران که در

مرکز همدان تهیه و به هیات داوران ارائه گردیده است مورد تایید می باشد.

تاریخ دفاع ۱۳۸۸/۱۰/۸ - نمره: ۱۹/۵ درجه: عالی

اعضای هیات داوران:

نام و نام خانوادگی

۱- دکتر بهمن زندی

هیات داوران

استاد راهنما

امضاء

مرتبه علمی

دانشیار

۲- دکتر محمدرضا سرمدی

استاد مشاور

استادیار

۳- دکتر سیدمحمدشیرازی

استاد داور

استادیار

۴- دکتر مهران فرج الهی

نماینده گروه علمی

استادیار

۵- دکتر عباس امینی منش

نماینده تحصیلات تکمیلی

استادیار

تقدیم بہ استاد اگزیٹو ڈائریجنر جناب وکٹر بھس زندی

وہمس مہربانم کہ بار ویاور من در تمام دورا زندی بووہ است.

چکیده

هویت و چهره یک جامعه در قالب ملت و قومیت شکل می‌گیرد و آنها بر پایه عاطفی و اسطوره ای بنا می‌شوند و برای گسترش آن به ابزاری بنام آموزش و پرورش نیاز است و کتابهای درسی مهمترین وسیله برای تبدیل فرزندان ایران به یک هویت ایرانی در قالب قومیت‌های مختلف می‌باشد. کشور ایران با داشتن قومیت‌های ترک، کرد، عرب، بلوچ، ترکمن، همیشه دچار پراکندگی جغرافیایی می‌باشد که شناخت این اقوام در بها دادن آنها در کتابهای درسی می‌تواند لازم باشد. جهان در حال حاضر به صورت یک دهکده درآمده که همه انسانها با توجه به نیازهای کنونی می‌بایست در ارتباط با یکدیگر باشند و شناخت این مقوله نیازمند توجه به بحث فراملی (جهانی) در کتابهای درسی می‌باشد، تا دانش آموزان که مردان آینده این کشور می‌باشند بتوانند این مهم را به انجام برسانند.

هدف این تحقیق شناخت مولفه های هویت فروملی (قومی)، ملی، فراملی (جهانی) در کتابهای درسی چهار مقطع تحصیلی یعنی ابتدایی، راهنمایی، متوسطه، پیش دانشگاهی می‌باشد. این تحقیق از نوع کاربردی بوده و از روش تحقیق تحلیل محتوا استفاده شده که جامعه آماری ما کلیه کتابهای درسی همه مقاطع آموزش و پرورش می‌باشد.

حجم نمونه در این تحقیق به این صورت است که چون جامعه آماری مساوی با حجم نمونه است، نیازه نمونه گیری نداریم.

روشهای آماری مورد استفاده در این تحقیق آمار استنباطی، توصیفی با استفاده از نرم افزار SPSS می‌باشد.

ابزار به کار رفته شده در این تحقیق چک لیست های محقق ساخته می‌باشد.

در این تحقیق مولفه های تاریخ، جغرافیا، دین، هنر، سیاست، فرهنگ و آداب و رسوم، زبان و ادبیات، علم و صنعت، نمادها و باورها و قهرمانان ملی در هویت های فروملی، ملی، فراملی در کتابهای درسی مورد بررسی قرار گرفتند که نتایج آماری نشان داد که در هویت فروملی، ملی، فراملی به همه مولفه ها یکسان توجه نشده است و در هویت ملی در همه مقاطع مولفه زبان و ادبیات بیشترین توجه را داشته اند. در هویت فروملی جغرافیا که بیشتر از طریق بیان نام شهرهای دارای قومیت می‌باشد. در هویت فراملی بیشترین توجه مولفه ها در سطح جغرافیا و سیاست صورت گرفته است.

واژگان کلیدی: هویت-ملی-فراملی-فروملی-کتابهای درسی.

شماره صفحه	عناوین مطالب
۱	(۱)- فصل اول : کلیات تحقیق
۵	(۲)- فصل دوم : چهارچوب نظری و پیشینه تحقیق
۶	۱-۲- بحث نظری
۱۴	۲-۲- فروملی (قومیت گرایی و قوم گرایی)
۲۴	۳-۲- قومیت و قوم گرایی در ایران
۴۶	۴-۲- هویت ملی
۵۴	۵-۲- فراملی (جهانی شدن)
۷۲	۶-۲- هویت و آموزش و پرورش
۷۴	۷-۲- هویت اقوام ایرانی در کتابهای درسی
۷۶	۸-۲- هویت فراملی (جهانی) در کتابهای درسی
۷۷	۹-۲- پیشینه تحقیق
۷۹	۳- فصل سوم : روش تحقیق
۸۱	۳-۷- هویت فروملی, ملی, فراملی, در کتابهای درسی
۹۱	(۴)- فصل چهارم : یافته ها
۱۳۲	(۵)- فصل پنجم : نتیجه گیری و بحث
۱۴۵	۶-۶- پاسخ به فرضیه های تحقیق
۱۵۱	۵-۹- پیشنهادات
۱۵۳	۵-۱۰- محدودیتهای تحقیق
۱۵۴	(۶)- منابع و مآخذ

شماره صفحه	فهرست پیوستها:
۱۶۳	(۱) -چک لیست مقطع ابتدایی (هویت ملی -فراملی - فروملی)
۱۷۲	(۲) -چک لیست مقطع راهنمایی (هویت ملی -فراملی - فروملی)
۱۸۴	(۳) -چک لیست مقطع متوسطه (هویت ملی -فراملی - فروملی)
۲۱۶	(۴) -چک لیست مقطع پیش دانشگاهی (هویت ملی -فراملی - فروملی)
۲۲۷	(۵) -جداول آماری بررسی هویت ملی مقاطع ابتدایی -راهنمایی -متوسطه -پیش
۲۵۴	(۶) -جداول آماری بررسی هویت فراملی در مقاطع ابتدایی، راهنمایی، متوسطه، پیش
۲۷۰	(۷) -جداول بررسی آماری هویت فروملی در مقاطع، ابتدایی، راهنمایی، متوسطه، پیش
۲۷۶	(۸) -جداول بررسی آماری قومیتها در همه مقاطع
۲۸۰	(۱۲) -جداول بررسی مشاهیر فراملی

شماره صفحه	فهرست جداول و نمودارها:
۹۳	۱- نمودار شماره ۱ هویت ملی ابتدایی (فصل ۴-بخش ۱)
۹۵	۲- نمودار شماره ۲ هویت ملی راهنمایی (فصل ۴-۲)
۹۷	۳- نمودار شماره ۳ هویت ملی متوسطه (فصل ۴-۳)
۹۹	۴- نمودار شماره ۴ هویت ملی پیش دانشگاهی (فصل ۴-۴)
۱۰۱	۵- نمودار شماره ۵ هویت فراملی ابتدایی (فصل ۴-۵)
۱۰۳	۶- نمودار شماره ۶ هویت فراملی راهنمایی (فصل ۴-۶)
۱۰۵	۷- نمودار شماره ۷ هویت فراملی متوسطه (فصل ۴-۷)
۱۰۷	۸- نمودار شماره ۸ هویت فراملی پیش دانشگاهی (فصل ۴-۸)
۱۰۹	۹- نمودار شماره ۹ مشاهیر و شخصیتها (فصل ۴-۹)
۱۱۱	۱۰- نمودار شماره ۱۰ هویت فراملی (فصل ۴-۱۰)
۱۱۳	۱۱- نمودار شماره ۱۱ توجه به قومیتها (فصل ۴-۱۱)
۲۳	۱۲- جدول شماره ۱ تعلق های سرزمین و قومی (فصل ۲-۲-۶)
۱۱۴	۱۳- جدول شماره ۲ هویت ملی ابتدایی (فصل ۴-۱۲)
۱۱۴	۱۴- جدول شماره ۳ هویت ملی راهنمایی (فصل ۴-۱۳)
۱۱۵	۱۵- جدول شماره ۴ هویت ملی متوسطه (فصل ۴-۱۴)
۱۱۶	۱۶- جدول شماره ۵ هویت ملی پیش دانشگاهی (فصل ۴-۱۵)
۱۱۷	۱۷- جدول شماره ۶ هویت فراملی ابتدایی (فصل ۴-۱۶)
۱۱۸	۱۸- جدول شماره ۷ هویت فراملی راهنمایی (فصل ۴-۱۷)
۱۱۹	۱۹- جدول شماره ۸ هویت فراملی متوسطه (فصل ۴-۱۸)
۱۲۰	۲۰- جدول شماره ۹ هویت فراملی پیش دانشگاهی (فصل ۴-۱۹)
۱۲۱	۲۱- جدول شماره ۱۰ هویت فراملی مشاهیر (فصل ۴-۲۰)

- ۱۲۲ -جدول شماره ۱۱ هویت فروملی (فصل ۴-۲۱)
- ۱۲۳ -جدول شماره ۱۲ سطح توجه قومیتها (فصل ۴-۲۲)
- ۱۲۴ -جدول شماره ۱۳ هویت فروملی (قومی)(فصل ۴-۲۳)
- ۱۲۵ -جدول شماره ۱۴ هویت ملی(فصل ۴-۲۴)
- ۱۲۶ -جدول شماره ۱۵ هویت فراملی (فصل ۴-۲۴)
- ۱۲۷ -جدول شماره ۱۶ مربوط به مشاهیر(فصل ۴-۲۴)
- ۱۲۸ -جدول شماره ۱۷ مربوط به سطح توجه قومیت ها (فصل ۴-۲۴)

فصل اول:

کلیات

تحقیق

مقدمه

بعد از خانواده آموزش و پرورش مهمترین نهاد برای تربیت کودکان و نوجوانان برای ورود به جامعه وزندگی در آن می باشد.

کتابهای درسی می بایست به شناخت هویت های فروملی(قومی)، ملی، فراملی(جهانی) را به طور واضح و مبسوط بپردازد و این تحقیق می تواند کمک شایانی به محققان و مولفان کتابهای درسی بنماید.

۱-۱- عنوان مورد تحقیق : جلوه مولفه های هویت ملی، فراملی،(جهانی) فروملی (قومی) در کتابهای درسی نظام آموزش و پرورش (ابتدایی- راهنمایی- متوسطه- پیش دانشگاهی) ایران

۱-۲- واژگان کلیدی:

هویت ملی- فراملی(جهانی)- فروملی(قومی)- کتابهای درسی

۱-۳- نوع تحقیق: کاربردی**۱-۴- تعریف و بیان مساله :**

هویت و چهره یک جامعه در قالب ملت و قومیت شکل می گیرد و آنها بر پایه عاطفی و اسطوره ای بنا شده اند و برای تشکیل و گسترش آن به ابزاری بنام آموزش و پرورش نیاز است و کتابهای درسی مهمترین عامل و وسیله برای تبدیل فرزندان ایران به یک هویت ایرانی در قالب قومیت های مختلف می باشد. همه انسانها در قالب یک ملت به هویت واقعی دست پیدا می کنند که تاریخ و ادبیات و نمادها و واقعیت یک انسان را در بستری بنام ملیت(ملی) شکل می دهد.

جهان امروز به طرز شگفت انگیزی در حال گسترش و پیشرفت است و شناخت هویت جهانی برای دانش آموزان یک امر ضروری است. این تحقیق می تواند زوایا پنهان و آشکار این مساله را روشن نماید.

۱-۵- ضرورت و اهمیت تحقیق:

هویت های چندگانه فروملی، ملی، فراملی از اهمیت فوق العاده ای برخوردار است که کتابهای درسی با توجه به کارکرد آن در مدارس می بایست به آن پرداخته شود و سطح توجه کتابها به این هویت ها باید مشخص شود و این تحقیق می تواند کمک موثری به این سطح بنماید.

۱-۶- سوالات تحقیق:

- ۱-۶-۱- کتابهای درسی تا چه حد دانش آموزان را با هویت و فرهنگ ملی آشنا می سازد؟
- ۱-۶-۲- کتابهای درسی تا چه حد دانش آموزان را با فرهنگ جهانی و فراملی آشنا می سازد؟
- ۱-۶-۳- کتابهای درسی تا چه حد دانش آموزان را با خرده فرهنگ و قومیت ها آشنا می سازد؟

۱-۷- هدف تحقیق:

- ۱-۷-۱- هویت ملی تا چه حد در کتابهای درسی مورد توجه واقع شده است.
- ۱-۷-۲- چقدر کتابهای درسی توانسته الگوی فرهنگ جهانی را به دانش آموزان نشان دهد.
- ۱-۷-۳- تا چه حد قومیت های ایرانی نقش پر رنگی در تشکیل هویت ایرانی در کتابهای درسی دارند.
- ۱-۷-۴- چه کمبودهای برای متخصصان تعلیم و تربیت برای متحد کردن و پررنگ کردن هویتها و قومیت ها در کتابهای درسی وجود دارد.

۱-۸- کاربردهای که از انجام این تحقیق متصور است:

دادن توانمندیهای علمی بیشتر به سیاستگذاران و مولفان کتابهای درسی.

۱-۹- فرضیه ها:

- ۱-۹-۱- در کتابهای درسی آموزش و پرورش ایران به هویت ملی بیش از هویت فروملی و فراملی توجه شده است.

- ۱-۹-۲- مهم ترین مولفه هویت ملی در این کتابها زبان و ادبیات می باشد.
- ۱-۹-۳- کتابهای درسی دوره ابتدایی به همه مولفه های هویت ملی بطور یکسان توجه نکرده است.
- ۱-۹-۴- کتابهای درسی دوره راهنمایی به همه مولفه های هویت ملی بطور یکسان توجه نکرده است.
- ۱-۹-۵- کتابهای درسی دوره متوسطه به همه مولفه های هویت ملی بطور یکسان توجه نکرده است.
- ۱-۹-۶- کتابهای درسی دوره پیش دانشگاهی به همه مولفه های هویت ملی بطور یکسان توجه نکرده است.
- ۱-۹-۷- مهمترین مولفه هویت قومی در این کتابها مربوط به جغرافیا است.
- ۱-۹-۸- کتابهای درسی نظام آموزش و پرورش به همه مولفه های هویت قومی یکسان توجه نکرده است.
- ۱-۹-۹- مهمترین مولفه هویت جهانی در این کتابها مربوط به مشاهیر است.
- ۱-۹-۱۰- کتابهای درسی دوره ابتدایی به همه مولفه های هویت فراملی بطور یکسان توجه نکرده است.
- ۱-۹-۱۱- کتابهای درسی دوره راهنمایی به همه مولفه های هویت فراملی بطور یکسان توجه نکرده است.
- ۱-۹-۱۲- کتابهای درسی دوره متوسطه به همه مولفه های هویت فراملی بطور یکسان توجه نکرده است.
- ۱-۹-۱۳- کتابهای درسی دوره پیش دانشگاهی به همه مولفه های هویت فراملی بطور یکسان توجه نکرده است.

فصل دوم:

چهارچوب نظری و پیشینه تحقیق

مقدمه

بحث هویت از پیدایش انسان مورد توجه بوده و همه آدمیان برای اینکه خود را بشناسند و در یک چهارچوب منظم به زندگی بپردازند به هویت و شناخت خود احتیاج دارند و انسانها ابتداء در گروه‌های کوچک و قومی به زندگی پرداخته و با گسترش و پیدایش تمدنهای بزرگ بشری هویت ملی به میان آمده است.

گسترش نیازهای انسان و تنوع در سلیقه‌ها و ذائقه‌های او باعث شد که انسان برای برطرف کردن این موارد به یک هویت بالاتری بنام فراملی یا جهانی احتیاج داشته باشد. بطور کلی شناخت این هویت‌های برای دانش آموزان که به تحصیل علم و دانش می‌پردازند لازم و ضروری است و کتابهای درسی پایه‌های تحصیلی باید به این هویت‌ها توجه خاصی بنمایند.

۲-۱- بحث نظری:

۲-۱-۱- هویت و انسان

خداوند انسانها را به دو جنس زن و مرد آفرید و بعد آنها را بصورت قبیله طایفه و قومیت‌ها قرار داد تا یکدیگر را بشناسند (قران کریم، حجرات: ۱۳).

این کلام قران کریم ما را به این رهنمون می‌سازد که فرایند هویت و جستجو ریشه‌های انسانی از اهمیت فوق العاده‌ای برخوردار است.

وقتی سخن از ما پیش می‌آید بحث هویت مطرح می‌گردد. مرز ما از دیگران توسط خطوط ترسیم شده هویت روشن می‌گردد. بررسی هویت ملی یکی از مباحثی است که از اهمیت تاریخی و جامعه‌شناختی فراوانی برخوردار است. اهمیت تاریخی آن به این جهت است که اولاً "این پدیده در فرایند زمان در جامعه شکل گرفته و از رویدادها و تغییر و تحولات تاریخی تاثیر پذیرفته است.

ثانیاً "هر هویتی که امروزه در جامعه و میان گروه‌های اجتماعی مشاهده می‌شود برگرفته از جریان‌های تاریخی ادوار مختلف است. از نظر جامعه‌شناختی هویت ملی به این لحاظ اهمیت دارد که یکی از عوامل مهم

انسجام اجتماعی و وفاق ملی در هر جامعه تلقی می شود. هر اندازه یک ملت از هویت محکمتر و منسجم تری برخوردار باشد به همان اندازه در تحکیم پایه های همبستگی و وفاق اجتماعی موفق تر خواهد بود.

هویت مفهومی بسیار سیال و از جمله مفاهیم تفسیری در حوزه علوم انسانی و اجتماعی است با توجه به اینکه از چه منظر به این مفهوم نگاه کنیم تعبیر مختلفی می توان از آن ارایه داد، علت این مساله هم از یک سو به لایه های مختلف هویت و از سوی دیگر به تفاوت های گفتمانی نوشته های علمی و فکری بر می گردد.

به عنوان مثال روانشناسان بیشتر با لایه های مختلف هویت و از سوی دیگر به تفاوت های گفتمانی نوشته های علمی و فکری بر می گردند که می توان گفت که روانشناسان بیشتر با لایه فردی هویت سروکار دارند و متخصصان فرهنگی حوزه کارشان هویت جمعی است و این دو سطح تمایز بین فردی و جمعی در توضیح مفهوم هویت است که بر هر شکل، هر کدام که باشد، موثر است .

هویت فردی شاخصه های فردی است، مثل نام و نام خانوادگی ، محل تولد پدر و مادر می باشد و وقتی از ویژگی های اجتماعی صحبت می کنیم مثلاً " درباره گروه یا طبقه اجتماعی که فرد عضو آن است منظورمان هویت اجتماعی است . اما هویت های جمعی از این هم گسترده تر و عام تر هستند هویت جمعی مجموعه ویژگی ها، ارزشها، نگرشها و خصوصیات است که متعلق به یک واحد بسیار کلان به اسم ملت است (فاضلی، ۱۳۸۶).

این هویت عنصری اساسی در تکوین هسته های سه گانه هویتی مربوط به فرهنگ گروه و فرد به شمار می رود.

بنا بر نظر دورکیم د درون ما دو وجود جمعی عام و فردی خاص نهفته است (دورکیم، ۱۹۸۳: ۷۱).

وجود جمعی عام مربوط است به سیستم های پنداری (اندیشه ای) احساسات و عادات که مبین گروه یا گروهایی هستند که ما بدان ها وابسته هستیم و نه نشانگر شخصیت ما ، این ها عبارتند از: باورهای دینی، اعتقادات و اعمال اخلاقی سنت ملتی یا حرفه ای و انواع عقاید و آرای جمعی. (موکچیلی، ۱۹۸۶: ۶۸).

این وجود جمعی در نهایت بخشی از هسته هویتی فرهنگی و گروهی را به وجود می آورد. سپس دورکیم وجود فردی را متمایز می سازد که شامل تمام خصایص مربوط به هویت فردی است ، از آن جمله ویژگی

های ارثی، خاطرات، تجارب انفرادی ناشی از تاریخ زندگی شخصی. باید از نظریات دورکیم فراتر رفت تا بتوان یک جنبه دیگر هسته هویت جمعی را تعریف کرد و آن مشارکت عاطفی در امور جمعی جماعتی است که بدان وابستگی یا تعلق داریم. در این جا مساله اساسی هویت را مطرح می کنیم یعنی گفتگوی مداوم ما و من یا تراکم عاطفی و آگاهی خودمختار، خردوند (شیخاوندی، ۸۳).

هویت اجتماعی، قومی که در آغاز به صورت مشارکت عاطفی در یک واحد جمعی است رکن پایدار تمام هویت هاست، این رکن در احساس هویت به ویژه از طریق احساس های تعلق ارزش و اعتماد حضور و وجود فعال دارد.

با ارائه وجود این هویت اجتماعی نشان می دهیم که چگونه هویت فرد از دیدگاه تحول وجودی و تاریخی ناشی از هویت جمعی است. اجماع روانشناسان اجتماعی بر این است که نخستین نحوه حضور نوزاد در جهان وجود پیوسته او به مادر یا یکی بودن هویت او با هویت مادر است که فی نفسه یک محیط تام یک عالم و یک اقلیم عاطفی است.

برای توصیف این تجربه ریشه ای که مبین رابطه نوزاد با مادر است می توان گفت که نخستین آگاهی نوزاد آگاهی یک واقعیت اندر اذهان است که در جایی وجود یافته که طی آن تمایزی بین شی و واقعیت، انسان و واقعیت و نیز بین من " و دیگری " یعنی مادر وجود ندارد. نخستین واقعیت نوزاد مشارکت اولیه و عاطفی است یعنی پیوستگی وجود او به وجود محیط است که به وی رضایت و آرامش می بخشد (همان).

دیده وری های " اسپیتسن " همانند یافته های تمام روانشناسان "بری لنگ" و "لمی" نشان می دهند که چگونه اختلالات، رابطه عاطفی اولیه مادر (یا جانشین او) بعدها در شخصیت کودک اثر می گذارد. یعنی اختلالات القایی مادر در جریان تربیت در هویت فردی کودک سپس در بزرگسالی به گونه منفی خودنمایی می کند.

عدم تعادل شخص بالغ در رابطه اش با دیگران را می توان ناشی از عدم تعادل رابطه عاطفی گذشته مادر با بچه خرد سالش دانست. به همین ترتیب نگرانی از آینده ناتوانی در تصمیم گیری ویا از دست دادن معنای زندگی (در مورد مبتلایان به بیماری های وخیم نظیر اسکیزوفرنی) می تواند طرز تلقی های مادر را در طرد

بچه اش (بچه ناخواسته در پی درد زایمان پرزایی مناقشات با شوهر شرایط جنگی یا بحران اقتصادی بارداری نامشروع یا نابهنگام و پیش بینی نشده) نشان دهد.

این حالت اولیه هماهنگی و احساس "هم تنی" با مادر موجب شبهه بین "من" و دیگری "شده و تدریجا" به سوی آگاهی خاص و تمایز "خود" می شود (گیوم-والون-مارلیو-پیاژه)

در پایان یک سالگی در پی فشار رشد عصبی، زیستی نخستین امکان تفکیک و تمایز بین مادر و فرزند فراهم می آید. نخستین آگاهی کودک فی البداهه (خود انگیزه) کاملاً "حسی و عاطفی است (مارلیو-پیاژه) که "غیرمن" از "من" کاملاً متمایز نشده است. ولی همراه با تحرک مستقل سپس راه رفتن عمودی در ۲۱ ماهگی امکان تفکیک سریع تر این دو از هم فراهم می آید زیرا که خود اتکایی تنی امکان ساماندهی تحرک خودمختار را فراهم می آورد.

در دو سه سالگی من و غیر من آشکارا از هم متمایز شده به سامان یابی می پردازد. در این مرحله بالیدگی عصبی، روانی به طور نمادی در زبان ضمیر "من فاعلی" ظاهر می شود و کودک دوره تقابل با محیط را آغاز می کند. در این مرحله از طریق تقلید، بازی هویت ها و مدل های جامعی به وجود می آیند. (مید-والون-جانن) مطالعه در تقلید بچه نشان داده است که چنین کاری نه جنبه شرطی شدن دارد و نه غریزی است بلکه نوعی مشارکت فعال عاطفی به شمار می رود.

بسیاری از جامعه شناسان و مردم شناسان نام تقلید را به هویت مشارکتی "هویت اجتماعی بدوی" تغییر داده اند. مطالعات پژوهشگران فوق نشان داده که یک اجتماعی بدوی وجود دارد که در میان تمام افراد گروه مشترک می باشد. این من اجتماعی اصولاً "استوار بر مشارکت عاطفی است که برای اجتماع اساسی تلقی می شود. این امر از هسته باورها و رفتار مشترک افراد یک گروه یعنی وجدان جمعی مورد نظر دورکیم مجزا می باشد.

شالر همانند مید در راستای مردم شناسی قرار می گیرد و معتقد است که پدیده همدلی (سمپاتی) یا ارتباط انسانی، اجتماعی موجود بین افراد ارتباط و مشارکت با دیگری را ایجاد می کند و "دیگری" در خود بارز

می شود. و خود هویت دیگر را می گیرد و در نتیجه شخص از طریق دیگری به وجود خود پی می برد (دیگر تعمیمی "مید").

این مشارکت از طریق نوع ارتباطی که انسان می تواند برقرار کند ممکن می گردد، ارتباطی که از ارتباط انواع دیگر جانوران متمایز است زیرا آنها فاقد این اصل در اجتماعات خود هستند. این مشارکت، هویت سازی که منطقی "وجود" مقدم بر ارتباط شفاهی است خود ناشی از تلقی اجتماعی است که مخصوص انسان می باشد و از گرایش او به همیاری و مبادله جان می گیرد.

در اجتماعات بدوی فردیت "من" به معنای واقعی وجود ندارد. من تنها، من اجتماعی است که در پی مشارکت جمعی در اسطورهها، آیین ها و رسوم تکوین می یابد. انسان فقط در قالب تعلق گروهی تعریف می شود و هستی می یابد، شخصیت اجتماعی یا نقش اجتماعی یا او توسط "توتم" نام او و تعلقات دیگر مشخص می گردد. "مارسل موس" نشان داده است که معنا اصلی "پرسونا" در طول زمان متحول شده است. به تدریج این واژه به مفهوم شخصیت یک نمایشنامه و شخص ملبس به جامه یکی از طبقات بود، سپس به معنای یک انسان و بعد ها به معنای شخص و به یک وجود روانشناسیک در آمد.

به نظر مورخان در حدود اواخر قرون میانه افراد این توان را یافته اند که از درگیرهای زندگی اجتماعی فاصله بگیرند. این حرکت فاصله گرفتن افراد از همدیگر هم در اثاث خانگی (مثلا "میز و تختخواب های تاشو یا جمع شو به میز و تختخواب های ثابت تبدیل می شوند) و هم در ظهور اتاق های اختصاصی + پایان اتاق های همه کاره و ظهور تختخواب های پرده دار سپس اطاق خواب).

فاصله گرفتن تدریجی افراد در تحول قواعد مربوط به بهبود وضع زیستی (فاصله گرفتن از مواد غذایی رعایت محرومیت دیگران) (نوربت، الیاس، ۱۹۹۳). به چشم می خورد در اروپا جدایی فرد از جمع در قرن هفده در پی جدایی زندگی خانوادگی (زندگی خصوصی) از زندگی حرفه ای (محل کار) مسجل و مسلم شد (شیخاوندی، ۱۳۸۳: ۲۴).

شهری شدن، پولی شدن معاملات، تجاری شدن، بهداشتی شدن از جمله نمود های فراشد متنوعی بوده که به تغییرات کلان انجامید. در پی این فرا شد انسان بیش از پیش طبیعت را به مثابه عالم اشیا یا به مانند